

תכנית הלימודים לכיתה ג'

לאחר שעסקנו במעגל המשפחתי בכיתה ב', בתכנית הלימודים של כיתה ג' נרחיב עוד את מעגלי ההתייחסות החברתית, ונעסוק בחברות וחברים, מנהיגות בחברה ותקשורת בין-אישית בכלל. הנושא מתאים גם לשלב ההתפתחותי בתהליך המתמשך של פיתוח כישורים חברתיים בביה"ס, בשכונה, בתנועה ובמסגרות חברתיות שונות.

בתוך כך, נמשיך בהנחת תשתית אוריינית יהודית – בהיכרות עם עולם האגדה של חז"ל, שבדמויותיו, בעלילותיו ובסגנונו המיוחד – מזמין את התלמידים להיכנס בשעריו של עולם מופלא ומסקרן, רחוק וקרוב כאחד. באמצעות האגדות נקיים שיח סביב שאלות מוסריות, תיקון מידות ונושאים ש"בין אדם לחברו". כך תשוחח היצירה שנבחרה (אגדות חז"ל – ספר האגדה) עם הערכים המובילים בשנה זו (חברות ומנהיגות).

ערכים מובילים: חברות ומנהיגות

שלושה מוקדי תוכן מרכזיים:

- א. ארון הספרים היהודי: אגדות חז"ל (ספר האגדה)
עולם האגדה מושך את לב שומעיו, ומתאים במיוחד לשלב זה של התפתחות הקריאה והשפה, כושר הדמיון ויכולת הניתוח והשיחה. סיפורים ומעשים אלו, שצמחו מתוך חייהם של דמויות מופת מעולמם של חז"ל, חכמי המשנה והתלמוד, מעמידים במרכזם עליה אנושית המתארת את מעשיו, לבטיו, מאבקיו וכוחות הנפש של היחיד, שהוא גם מנהיג, בדרך כלל, ומזמנים דיון בערכים ובאמיתות אוניברסאליות. בתוך כך נבקש גם להרחיב ואף להמליל את כישורי הלימוד הבית-מדרשי בחברותא שהחלו להתנסות בו בשנתיים שקדמו, המפתח מיומנויות חברתיות חשובות של הקשבה ודיאלוג, תגובה עניינית ומכבדת, שיתופיות והתחשבות, כחלק בלתי נפרד מעיסוק בנושא החברות.
האגדות יילמדו בעיקר מתוך "ספר האגדה" של רבניצקי וביאליק, אשר ביקשו לפתוח בו את אוצרות הרוח של ספרות חז"ל לקהל הקוראים בן זמננו, כחלק בלתי נפרד מן המפעל הציוני. ברבות השנים הפך ספר האגדה לספר קלאסי, שראוי שכל לומד יכירו, לצד לימודי המקרא. (הספר יצא באחרונה במהדורה מחודשת, ויש גם אפשרות להסתייע בעיבוד של "ספר האגדה לילדים" ובכלים מלווים שונים ברשת.)
לסיום השנה מוצע פרויקט של הכנת 'ספר אגדה' כיתתי משותף, פרי הלמידה בנושא, במגוון דרכים ומשלבי שפה: ציורים, קומיקס, סרטים וכו'
- ב. מעגלי חיים וחברה: "בין אדם לחברו" הלימוד יפתח נושאים כמו: מיהו חבר, מהי חברות אמיתית, וכיצד רוכשים חברים? אהבת הרע, וחובת הזהירות מרכילות ולשון הרע על הזולת; דרכים לניהול ויכוח, ביקורת ותוכחה כלפי הזולת; מריבה והתפייסות; קבלת אחריות במצבי דילמה חברתיים; ערך הרעות באתוס הציוני והישראלי, וכן האתגרים העומדים בפני תקשורת בין-אישית ויחסי חברות בעידן של תקשורת המונים, חברות בפייסבוק וכד'. התלמידים יוזמנו להביא לכיתה שאלות ודילמות בנושא מחייהם כחלק בלתי נפרד מהלימוד.
- ג. לוח השנה העברי: יום הכיפורים, שבת, יום הזיכרון לרצח רה"מ, יום ירושלים
ארבעה מועדים אלו יילמדו בהרחבה סמוך לזמנם, בזיקה מובהקת (ערכית ואוריינית) לשני הצירים הקודמים, וכחלק בלתי נפרד ממהלכם.
בנוסף, תהיה התייחסות חווייתית לראשי חודשים עבריים ולמועדים נוספים בלוח השנה.

מוקד התוכן	ערכים, רעיונות ופילוסופי-חיים	מספר שיעורים מומלץ	מקורות ונושאי לימוד	מושגי יסודי, מוצר מלים, מטבעות לשון	מימוניות חשיבה ואורייניות	הצעות לפעילויות חווייתיות ולעשייה
<p>יום הזיכרון לרצח רח"מ</p>	<p>ערבות הדדית זיכרון היסטורי משותף תרבות המחלוקת סובלנות שונות ערד חיי אדם</p>	<p>3-4</p>	<p>הרקע והמשמעות של יום הזיכרון לרצח ראש הממשלה לחקר רבין חקשר לצום גדליה סכנת האלימות המולולית: ידמיה ט, 7: "היא שוחט ונשחוט] לשונם מקומה דבר בפני שלום את רעהו ודבר נבקרבו לשם אָרְבוּ". תהלים לד, 14-13: "מלי האיש תפץ חיים... וְאֵרָא לְשׁוֹנָךְ מָרָע..." איסור לשון הרע, איסור הסתה (מצוות, חוק) מקורות בספרות חז"ל על תרבות המחלוקת ועל כוחן של מלים, כגון: אבות ה, ט"ז: מחלוקת (שללא) לשם שמים; בבלי עירובין דף י"ג, ע"ב: על מחלוקת בית הלל ובית שמאי (י"אלו ואלו), ועדיפותם של בית הלל שהלכה כמותם; "כל המלביץ פני חברו ברבים כאילו שופך דמים" (נבא מציעא דף נח, ע"ב) שירים על ערד השונות וחובלנות, כגון: ניצוץ האהבה / אהוד בנאי ודקלון</p>	<p>מושגי יסודי, מוצר מלים, מטבעות לשון "לא תרצח" "אלו ואלו דברי אלהים" "מחלוקת לשם שמים", "ישאנה לשם שמים" סובלנות פולורליזם דמוקרטיה צום גדליה</p>	<p>תיווך, ארגון ועבוד רגשי ואינפורמטיבי של האוירה במרחב הצובר, וכך מושגים, אמירות ותמונות שהחלים מביאים איתם הערכה תפקוד לקחים חברותא התבוננות רפלקטיבית דיאלוג</p>	<p>תכנון והכנת טקס על ידי בחירת מקורות וביטוי אישי מסגרות של מפגש ודיאלוג בין קבוצות בחברה ובקהילה: ותיקים וחדשים, מזרח ומערב, דתיים וחילוניים פעילות בכיתה על חוסר הסכמה</p>

לוח השנה היהודי-ישראלי, המשך